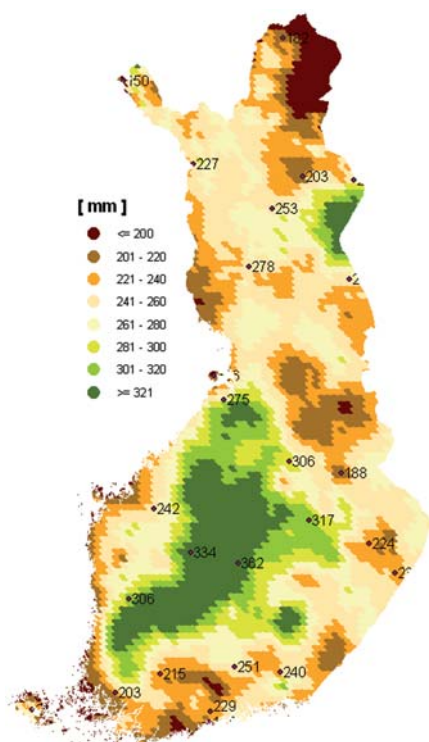

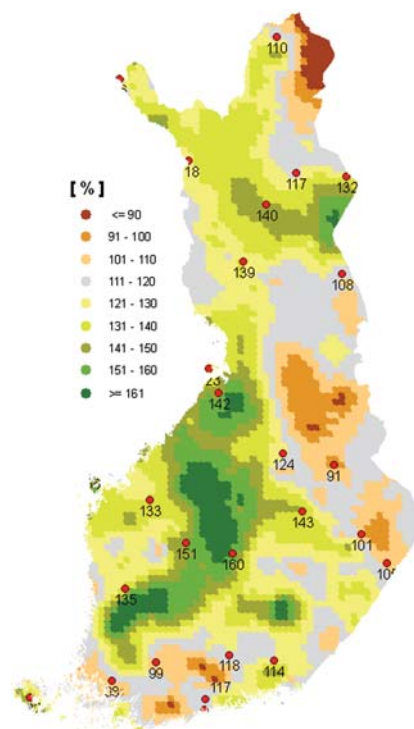
ILMASTOKATSAUS

ELOKUU 2008 AUGUSTI

Tavanomaista viileämpi elokuu
Kesän 2008 sää

Kesän 2008 (kesä- elokuu) sademäärä mm

Kesän 2008 sademäärä prosentteina kauden 1971-2000 keskiarvosta

Ilmastokatsaus 8/2008

Klimatologisk översikt augusti 2008

Sisältö

KESÄN 2008 SÄÄ	3
VUODENAIKAISENNUSTE JA SEN TOTEUTUMINEN	4
VUODENAIKAISENNUSTE LOKA- JOULUKUULLE	5
SÄÄKATSAUS	6
TUULITIEDOT	7
TERMISEN KASVUKAUDEN TILANNE	7
LÄMPÖTILOJA	8
SADEMÄÄRIÄ	9
KUUKAUSITILASTOT	10
PÄIVITTÄISIÄ TILASTOJA	11
KESKI-LAPIN ILMASTO	12
LÄMPÖTILA- JA SADEMÄÄRÄKARTAT	16

Ilmastokatsaus

13. vuosikerta

Julkaisija:	Ilmatieteen laitos
Päätoimittaja:	Ari Venäläinen
Toimittajat:	Asko Hutila Niina Niinimäki Pirkko Karlsson
Ilmestyy:	noin kuukauden 20. päivänä
ISSN: 1239-0291	
© Ilmatieteen laitos	
Tilaukset:	Ilmatieteen laitos, Ilmastopalvelu PL 503, 00101 Helsinki sähköposti: etunimi.sukunimi@fmi.fi puhelin (09) 19291
Vuositilaushinta on 45 euroa Prenumerationspriset är 45 euro	
Irtonumero 5,05 euroa (sisältää ALV:n) Lösnummer 5,05 euro (ingår MOMS)	
Lainatessasi lehden sisältöä muista mainita lähde.	

Julkaisussa olevat havaintotiedot on tarkastettu päivittäin. Tiedoissa on puutteita, jotka korjataan havaintojen lopullisen tarkastuksen aikana. Täsmälliset tiedot kaikilta Suomen havaintoasemilta ovat käytössä viimeistään 1,5 kk jälkikäteen ja tilattavissa ilmastopalvelusta, palvelupuhelin 0600 10601, hinta 3,01 euroa/min+pvm.
Ilmastoasioita myös verkossa:
<http://www.fmi.fi/saa/tilastot.html>.

Kesän 2008 sää

Kesä 2008 oli jonkin verran tavanomaista viileämpi ja tavanomaista sateisempi. Sateisuudessa oli kuitenkin maan eri osien välillä suuria eroja (kartat lehden kannessa). Kesäkuusta elokuuhun ulottuvan jakson keskilämpötila oli maan eteläosassa 14...16, maan keskiosassa, Oulun läänissä sekä Etelä-Lapissa 12..14 sekä Keski- ja Pohjois-Lapissa 10...12 astetta. Poikkeama pitkäaikaisesta keskiarvosta oli suurimmassa osassa maata kylmään suuntaan, mutta poikkeamat eivät olleet kovin suuria (kartat oikealla). Suhteellisesti kylmintä oli maan kaakkoisosassa, Keski-Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa, Kainuussa, Koillismaalla ja Itä-Lapissa, jossa kesän keskilämpötila oli yleisesti runsaan asteen tavanomaista alempi. Ainoastaan maan lounaisimmassa osassa keskilämpötila oli jonkin verran tavanomaista korkeampi, mutta poikkeama pitkäaikaisesta keskiarvosta jäi alle asteen. Kesän ylin lämpötila 29,7 astetta mitattiin 6. kesäkuuta Kiikalassa ja kesän alin lämpötila -4,7 astetta 10. kesäkuuta Sallan Naruskassa. Hellepäiviä koettiin eniten Turun Artukaisissa, jossa niitä oli 11 kpl. Yleensä maan länsiosassa oli 5-10 hellepäivää, mikä on noin puolet pitkäaikaisesta keskiarvosta. Monin paikoin maan itä- ja pohjoisosassa sekä saaristoalueilla ei ollut kesän aikana ainuttakaan hellepäivää, mikä on harvinaista.

Kesän aikana satoi suurimmassa osassa maata tavanomaista enemmän. Suurimmat sademäärät kertyivät osassa Satakuntaa, Pirkanmaan pohjoisosasta Oulun eteläpuolelle ulottuvalla alueella sekä Itä-Lapissa Sallan tienoilla, joissa sadetta kertyi yli 300 mm, paikoin yli 350 mm. Eniten eli 399 mm satoi Ikaalisten Vehuvarpeella. Runsassateisilla alueilla satoi yleisesti yli puolitoistakertainen

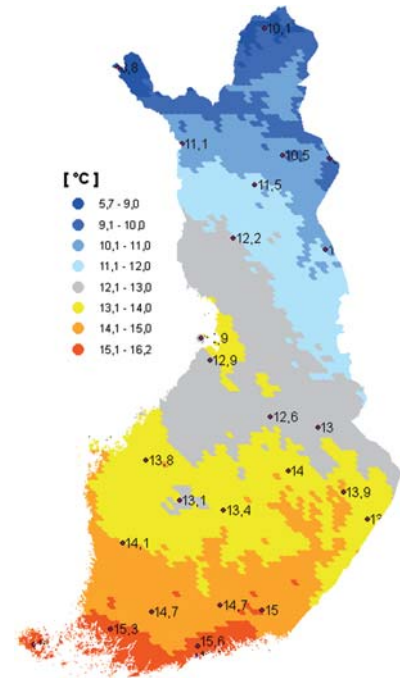
määrä pitkäaikaiseen keskiarvoon verrattuna. Tavanomaista vähemmän satoi Kanta-Hämeessä, Länsi-Uudellamaalla, lounaisrannikolla, Porin tienoilla, Pohjois-Karjalassa, Kainuussa ja Koillis-Lapissa. Suurin vuorokautinen sademäärä 72 mm mitattiin 18. elokuuta Ilo-mantsin Naarvassa. Yli 50 mm:n vuorokausisateita havaittiin myös Kokemäellä 17. elokuuta (69 mm), Ylistarossa 13. heinäkuuta (69 mm), Viitasaarella 20. heinäkuuta (66 mm), Valassaarilla 21. heinäkuuta (60 mm), Toholammilla 21. heinäkuuta (59 mm), Köyliössä 17. elokuuta (57 mm), Isojoella 21. heinäkuuta (54 mm) ja Oripäässä 17. elokuuta (52 mm).

Aurinko paistoi eniten Korp-poon Utössä, jossa auringonpaistetunteja kertyi 866. Vähiten auringonpaistetta eli 373 tuntia oli Utsjoen Kevolla. Auringonpaistetuntien määrä jäi varsinkin maan itä- ja pohjoisosassa selvästi alle pitkäaikaisen keskiarvon, paikoin jopa alle puoleen tavanomaisesta. Ainoastaan maan lounaisimmassa osassa päästiin lähelle tavanomaisia arvoja.

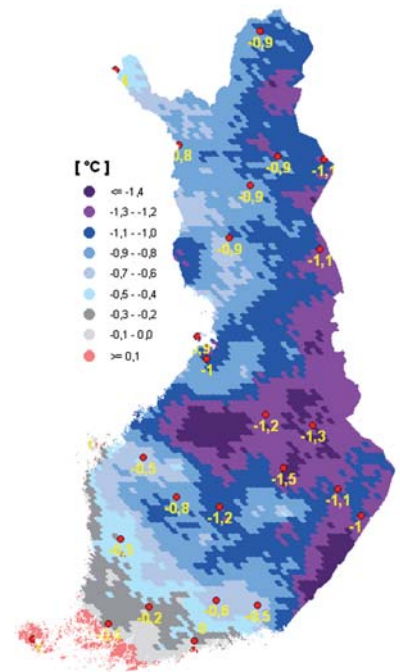
Kesäkuukausien salamointi jakautui melko tasaisesti koko maahan, ja salamoiden kokonaismäärä, runsaat 61 000, on vähän alle puolet keskiarvosta. Tämä on neljäs peräkkäinen kesä, jolloin salamamäärä yliti enintään puoleen keskiarvosta. Selvästi eniten salamointia esiintyi elokuun puolivälissä. Ukkospäiviä oli keskimäärin 8,6 kpl, kun tavanomainen määrä on 10,5 kpl.

Myös muut voimakkaat sääilmiöt jäivät vähiin tavanomaiseen verrattuna. Merkittävimmät niistä olivat trombi Sievissä 16. heinäkuuta, syöksyvirtaukset Pohjois-Savossa 25. heinäkuuta sekä rae-sateet Suonenjoella 3. heinäkuuta ja paikoin maan eteläosassa 1. elokuuta.

Asko Hutila

Kesän 2008 (kesä -elokuu) keskilämpötila

Kesän 2008 keskilämpötilan poikkeama kauden 1971-2000 keskiarvosta

Vuodenaikaisennuste ja sen toteutuminen kesällä 2008

Ilmatieteen laitos julkaisi toukokuussa 2008 Englannissa sijaitsevan Euroopan keskipitkien ennusteiden keskuksen (ECMWF) tekemän vuodenaikaisennusteen, jossa ennustettiin kesäkuusta elokuuhun ulottuvan jakson keskilämpötilan ja sademäärän poikkeamaa ajankohdan pitkäaikaisesta keskiarvosta. Ennusteen mukaan keskilämpötilan arvioitiin olevan 0,5-1,0 astetta tavanomaista korkeamman, mutta jakson sademäärän poikkeamalle ei saatu mainittavaa poikkeamaa suuntaan tai toiseen. Todellisuudessa kesän keskilämpötila jäi suurimmassa osassa maata pitkäaikaisen keskiarvon alapuolelle, ja ainoastaan maan lounaisimmassa osassa päästiin lähelle tavanomaisia arvoja. Alla olevissa kuvissa on ennustettu ja havaittu keskilämpötilan poikkeama pitkäaikaisesta keskiarvosta kesä-elokuussa 2008. Ennuste on ECMWF:n mukaan ja analyysi amerikkalaisen International Research Institute for Climate and Societyn (IRI) mukaan. Kartoista nähdään, että suurin ero ennustetun ja havaitun poikkeaman välillä on nimenomaan Suomen kohdalla. Suurimmassa osassa Eurooppaa ennustetut ja havaitut poikkeamat vastaavat melko hyvin toisiaan.

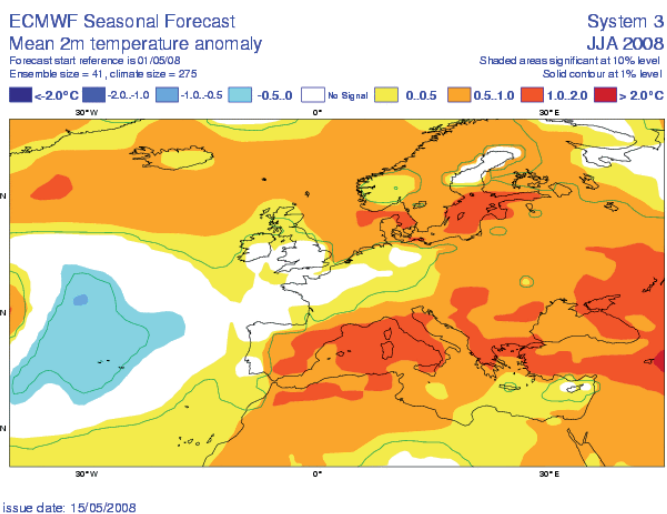
Sademäärissäkin on suurin poikkeama ennustettuun nähden Suomen alueella, jossa on ollut tavanomaista sateisempää. Sen sijaan Etelä-Skandinavian ja Brittein saarten sateiset alueet kuten myös Itä-Euroopan ja Välimeren alueen kuivat alueet on ennustettu melko hyvin.

Kulunut kesä, jonka säätä hallitsivat matalapaineet, oli sängen haasteellinen myös lyhyemmän ajan ennusteille. On hyvä muistaa, että pitkäaikaisennusteita ei tule tulkita samalla tavoin kuin lyhyen aikavälin ennusteita. Pitkissä ennusteissa arvioidaan esimerkik-

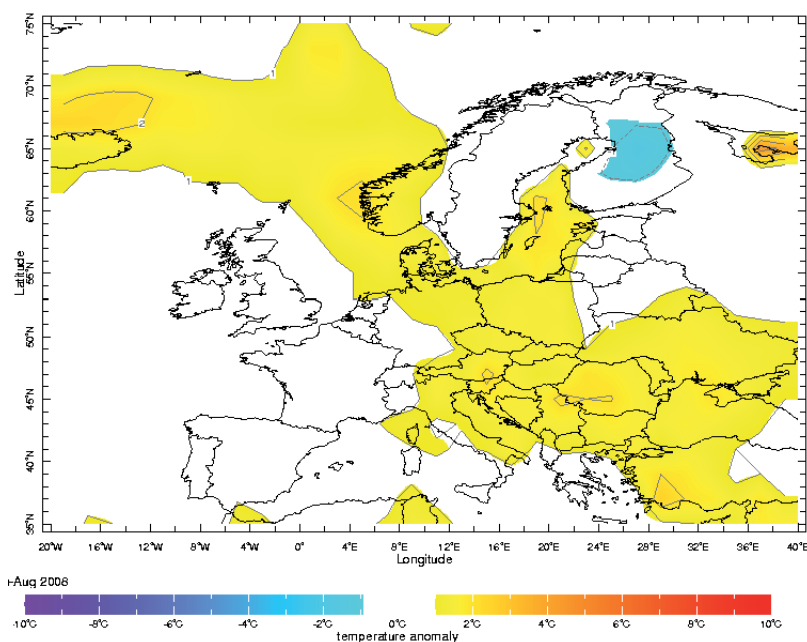
si, onko ajanjakson lämpötila tai sademäärä saman ajankohdan pitkäaikaisen keskiarvon ylä- vai alapuolella. Tyypillisesti kolmen kuukauden aikana säässä voi esiintyä suuriakin vaihteluita. Kahden tai kolmen viikon mittaisia sääennusteita voidaan kuitenkin hyödyntää useissa erilaisissa sääriip-

puvaisissa käyttötarkoituksissa. Sääennusteen käyttöarvo heikkenee voimakkaasti pidemmissä ajanjaksoissa, jolloin myös mahdollisia soveltamisaloja on vähemmän.

Pitkien ennusteiden käytettävyyteen vaikuttavat mm. vuodenaika, säätyyppi, maantie-

Ennustettu keskilämpötilan poikkeama kesä-elokuussa 2008 (ECMWF)

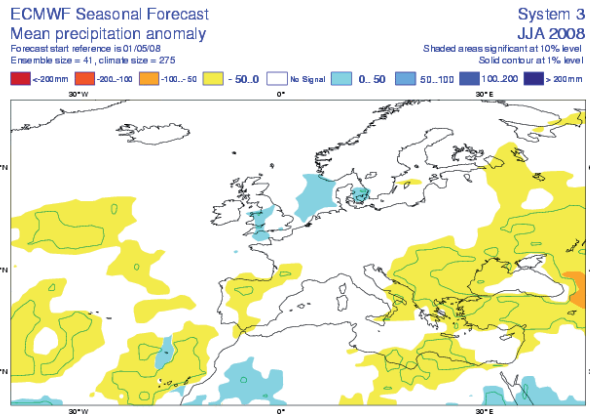
Havaittu keskilämpötilan poikkeama Euroopassa kesä-elokuussa 2008 (IRI)

teellinen sijainti sekä korkeus ilmakehässä. Esimerkiksi trooppisissa kuukausien mittaisissa ennusteissa voidaan hyödyntää jo nykyisin huomattavasti paremmin kuin Suomessa. Vuodenaikaisennusteet ovat olleet trooppisissa laadukkaita, ja niiden käytöllä on saatu huomattavia parannuksia maataloustuotantoon kehitysmaissa.

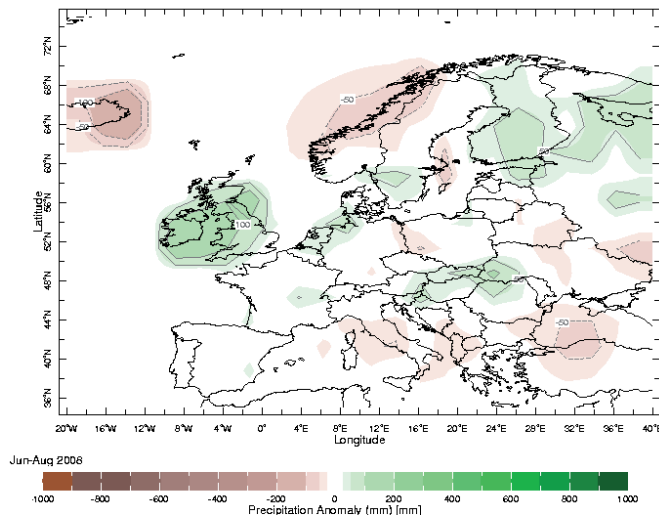
Tietokone-ennusteilla ei kyetä ilmakehän kaaottisen luonteen vuoksi ajoittamaan sadealueiden tarkkoja liikkeitä kuin muutaman viikon päähän. Siksi ennusteen esittämistapaa on muutettava vastaamaan paremmin jokaista käyttötarkoitusta. Pitkiä ennusteita ei koskaan käytetä yksittäisen päivän sään ennustamiseen. Käytännössä kyse on ns. todennäköisyysennusteesta, jolla voidaan hahmottaa tulevaa säätyyppiä.

Ilmatieteen laitos kehittää pitkien sääennusteiden käytettävyyttä yhdessä sään ammattikäyttäjryhmien kanssa.

Asko Huttila
Ari Venäläinen

Forecast issue date: 15/05/2008
Ennustettu sademäärän poikkeama Euroopassa kesä-elokuussa 2008 (ECMWF)

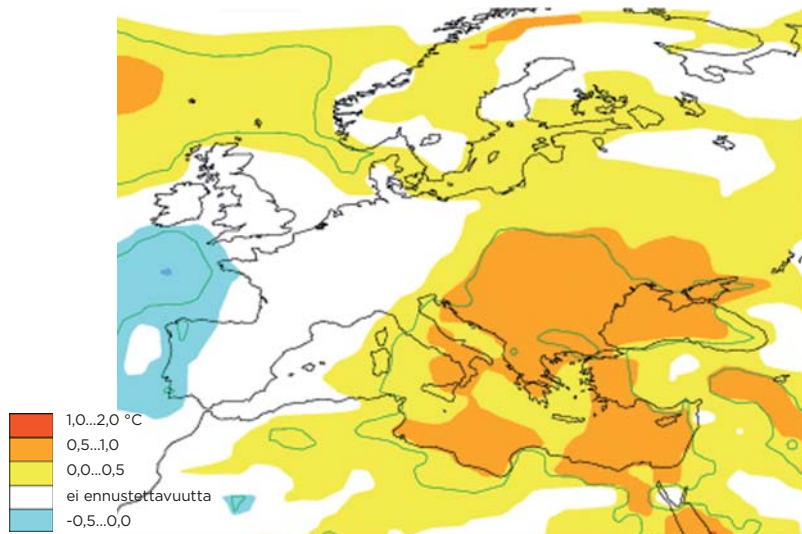

Havaittu sademäärän poikkeama Euroopassa kesä-elokuussa 2008 (IRI)

Vuodenaikaisennuste loka-joulukuulle 2008

Euroopan keskipitkien sääennusteiden keskuksen (ECMWF) 15. syyskuuta 2008 julkaiseman vuodenaikaisennusteen mukaan lokakuusta joulukuuhun ulottuvan kolmen kuukauden pituisen jakson keskilämpötilan ennustetaan olevan maan etelä- ja keskiosassa sekä Pohjois-Lapissa 0...0,5 astetta tavanomaisesta korkeamman. Luoteis-Lapissa poikkeama on jopa 0,5...1,0 astetta. Etelä- ja Keski-Lapin sekä Oulun läänin alueelle ei lämpötilalle ole tällä kertaa ennustettavuutta. Myöskään sademäärien osalta ei ole ennustettavuutta.

Asko Huttila

Keskilämpötilan poikkeama pitkäaikaisesta keskiarvosta loka-joulukuussa 2008 ECMWF:n mukaan

Elokuu koko maassa tavanomaista viileämpi

Kuukauden alkaessa virtasi kylmää ilmaa pohjoisesta maahamme, mutta maan eteläisimmässä osassa lämpötila kohosi vielä 1. päivänä hellelume-miin. Suomusjärvellä ja Helsinki-Vantaan lentoasemalla ylimmäksi lämpötilaksi mitattiin 27,8 °C. Kylmän rintaman yhteydessä esiintyi monin paikoin ukkoskuuroja Paikoitellen satoi myös rakeita. Elokuun alkupäivinä Jäämerellä sijaitsi korkeapaine, jonka eteläpuolella vallitsi maassamme vuodenaikaan nähden viileä pohjoisen ja idän välinen ilmavirtaus. Pilvisuus oli etenkin päivisin runsasta sateiden jäädessä kuitenkin vähäisiksi. Öisin sää oli ajoittain selkeämpää, jolloin hallaa ja jopa yöpakkasta esiintyi paikoin maan keski- ja pohjoisosissa. Keski-Pohjanmaalla Alahärmässä mitattiin 2. päivänä maanpinnassa lähes -4 °C.

Kuukauden 4. ja 5. päivänä liikkui syvä matalapaine Etelä-Ruotsista Itämeren keskiosien yli Baltiaan aiheuttaen voimakkaita itätuulia Suomenlahdella; Hangon Russarössä tuuli puhalsi jopa 27 m/s. Sateet jäivät kuitenkin pääosin maamme eteläpuolelle. Kuukauden 7. päivänä maahamme alkoi virrata lounaasta kosteampaa ja lämpimämpää ilmaa. Melko syvä matalapaine liikkui 8. ja 9. elokuuta maan etelä- ja keskiosan

yli koilliseen, ja sen yhteydessä saatiin monin paikoin runsaita sateita suurimpien sademäärien kohotessa 40 ja 50 millimetrin välille. Esimerkiksi Rautavaaralla satoi 49 mm ja Ylöjärvellä 48 mm.

Kuukauden puoliväliä lähestyttäessä sää jatkui maassamme hyvin epävakaisena, joskin alkukuuta lämpimämpänä. Sadealueita liikkui lounaasta maamme yli koilliseen, ja niiden välillä saatiin yleisesti sade- ja ukkoskuuroja. Heikko korkeapaine vaikutti 16. ja 17. päivänä maan pohjoisosassa ja sää oli siellä varsin aurinkoista. Samanaikaisesti Suomea lähestyi kaakosta poikkeuksellisen lämmintä ilmaa, jonka etupuolella maan etelä- ja keskiosissa oli pilvistä ja monin paikoin satoi vettä. Osa sateista tuli hyvin voimakaina sade- tai ukkoskuuroina. Esimerkiksi Kokemäen Peipohjassa satoi 17. päivänä 69 mm ja Ilomantsin Naarvassa 18. päivänä 72 mm. Näistä viimeksi mainittu on suurin kuukauden aikana mitattu vuorokauden sademäärä. Maamme kaakkoispuolella lämpötila kohosi selvästi 30 asteen yläpuolelle, kun taas sateessa jäätii lähelle 15 astetta.

Edellä mainitut sateet liittyivät matalapaineeseen, joka liikkui kuukauden 18.-20. päivänä Itämereltä maamme läntisiä merialueita pitkin hitaasti pohjoiseen,

ja yhtenäisemmät sateet siirtyivät kuun 19. päivänä maan pohjoisosiin heiketen samalla. Matalapaine vaikutti tämän jälkeenkin muutama päivän ajan, ja kuurosateita tuli monin paikoin. Matalapaineen siirtyessä maamme koillispuolelle lännestä virtasi 23. ja 24. päivänä kuivempaa ilmaa Suomen ja sää muuttui pääosin poutaiseksi. Pilvisuus pysyi kuitenkin laajoilla alueilla runsaana pitäen päivälämpötilat ajankohtaan nähden alhaisina.

Kuukauden 27. päivänä levisi maan lounaisosiin hajanaisia sateita, ja heti sen perässä 28. päivänä voimistui matalapaine, joka liikkui maan eteläosien yli itäkaakkoon. Tässä yhteydessä satoi runsaasti, erityisesti Pirkanmaalla. Esimerkiksi Ylöjärvellä ja Tampereen Härmälässä vuorokauden sademääräksi mitattiin 45 mm. Keski-Suomen pohjoisosiin ja maan pohjoisosaan sateet eivät yltäneet. Matalapaineen jälkipuolella voimistui pohjoispuoleinen ilmavirtaus. Niinpä elokuu päättyi etenkin maan keski- ja pohjoisosassa varsin koleassa säässä. Kuukauden alin lämpötila -2,1 °C mitattiin 31. päivänä Enontekiön Näkkälässä ja Kittilän Laukukerolla.

*Juha Kersalo
Asko Hutila*

Sääennätyksiä kesäkuussa 2008 tarkastettujen havaintojen mukaan

Ylin lämpötila
29,7 °C Kiikala lentokenttä 6.6.2008
Alin lämpötila
-4,7 °C Salla Naruska 10.6.2008
Suurin kuukausisademäärä
177 mm Pyhäjärvi Ol Ramila Kuusenmäki
Suurin vuorokausisademäärä
49 mm Outokumpu Taipale Mustapuro 10.6.2008

Suomen ennätykset kesäkuussa
Ylin lämpötila
33,8 °C Ähtäri 24.6.1935
Alin lämpötila
-7,0 °C Inari Laanila 3.6.1962
Suurin kuukausisademäärä
248 mm Kuopio Inkilänmäki 1973

Elokuun tuulitiedot

ERISUUNTAISTEN TUULIEN LUKUISUUDET (%) JA KESKINOPEUDET (M/S)
FREKVENSER AV OLIKA VINDRIKTNINGAR (%) OCH VINDENS MEDELHASTIGHET

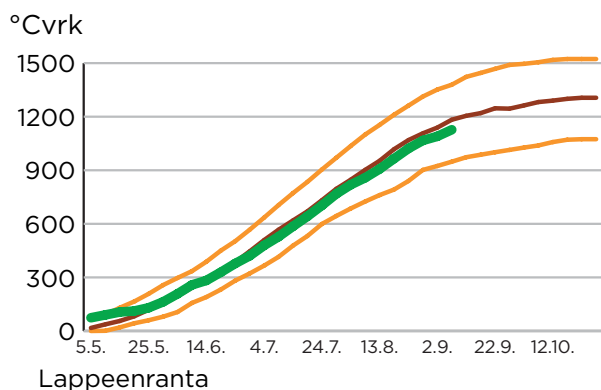
	N		NE		E		SE		S		SW		W		NW		Tyyntä	Keski- nopeus
	%	m/s	%	m/s	%	m/s	%	m/s	%	m/s	%	m/s	%	m/s	%	m/s	%	m/s
UTÖ	12	7.0	12	7.5	12	7.9	4	4.9	17	8.1	22	8.1	8	6.9	13	7.7	0	7.6
KIIKALA LA	15	2.4	13	3.1	13	4.1	7	3.0	17	2.9	19	3.6	8	1.8	8	1.3	2	2.9
HKI-VANTAAN LA	16	4.6	12	4.8	9	4.4	9	4.4	14	5.2	21	5.5	9	3.2	8	3.9	1	4.7
ISOSAARI	12	6.8	13	7.0	13	10.3	9	6.8	10	7.3	27	7.6	9	4.5	6	4.9	0	7.2
RANKKI	12	5.4	14	4.4	10	7.7	9	4.4	13	4.6	26	6.3	11	5.4	4	2.9	1	5.4
ISOKARI	19	6.8	12	6.5	13	8.5	9	5.9	18	6.8	11	6.2	8	6.3	9	5.1	2	6.6
TRE-PIRKKALAN LA	16	3.3	13	3.5	10	3.7	8	2.5	19	3.0	11	3.8	5	3.4	10	2.6	7	3.0
TAHKOLUOTO	17	6.6	17	4.3	13	5.1	10	5.3	22	7.0	5	6.0	7	5.6	9	5.2	0	5.7
JYVÄSKYLÄ LA	19	3.8	11	3.8	8	4.0	14	2.3	18	1.9	6	2.4	8	2.0	12	3.2	3	2.9
VALASSAARET	5	5.9	30	7.4	17	5.4	6	3.2	17	4.7	12	4.4	3	3.5	7	4.6	2	5.5
KUOPIO LA	15	3.7	18	3.5	11	4.1	8	3.2	18	3.5	10	3.6	9	2.8	10	4.3	0	3.6
ULKOKALLA	17	5.8	23	6.6	14	5.8	6	4.5	16	5.1	13	5.8	5	4.1	4	4.4	2	5.6
KAJAANI LA	12	3.1	15	3.1	15	2.9	10	2.2	12	1.8	7	2.9	8	3.0	10	2.9	10	2.5
OULU LA	18	3.1	21	3.1	12	3.5	12	2.3	9	2.5	9	3.7	6	3.2	12	3.3	1	3.0
KEMI AJOS	19	5.8	22	4.6	17	3.5	8	3.4	11	5.1	11	7.5	5	3.2	6	4.3	1	4.9
KUUSAMO LA	17	2.6	10	2.3	20	3.4	9	2.9	6	2.6	11	3.1	6	2.5	15	2.5	6	2.6
ROVANIEMI LA	17	2.9	22	3.4	14	3.8	5	2.5	10	3.6	8	3.9	4	1.9	16	3.6	3	3.3
SODANKYLÄ	20	2.3	9	2.1	14	2.9	9	1.9	9	2.2	4	3.1	6	2.3	19	2.0	10	2.1
IVALO LA	24	2.9	26	2.8	7	2.3	5	2.1	2	1.0	10	2.5	10	2.8	11	3.6	5	2.6
KEVO	31	3.5	4	2.5	4	3.0	14	2.3	11	2.2	2	1.4	5	1.9	15	4.2	14	2.7

Myrskypäivät, keskituulen nopeus >21 m/s, taulukon asemilla määräaikailla kansainvälisillä havaintohetkillä tehtyjen havaintojen mukaan: -

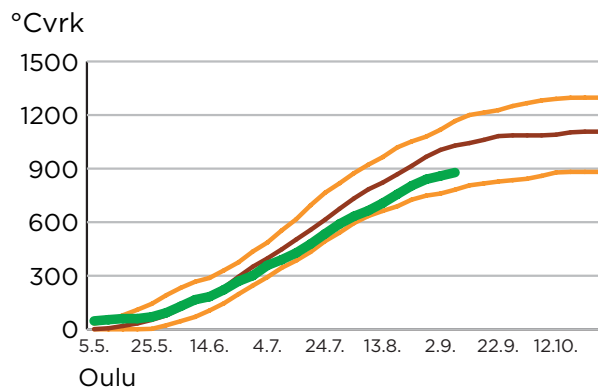
Kovatuuksiset päivät, keskituulen nopeus >14m/s, taulukon asemilla:

UTÖ	4.,5.,14.,29.
ISOSAARI	4.,5.,14.,15.
RANKKI	5.
ISOKARI	5.
ULKOKALLA	13.,14.
KEMI AJOS	14

Termisen kasvukauden tilanne

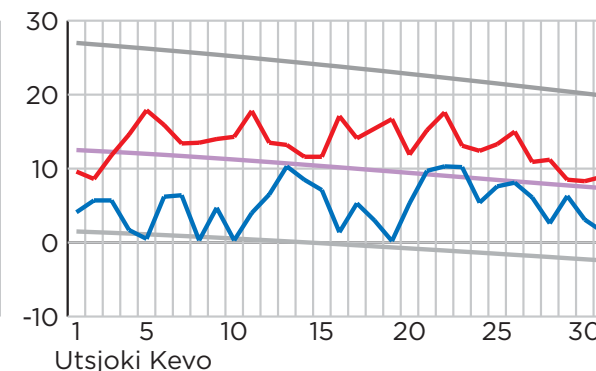
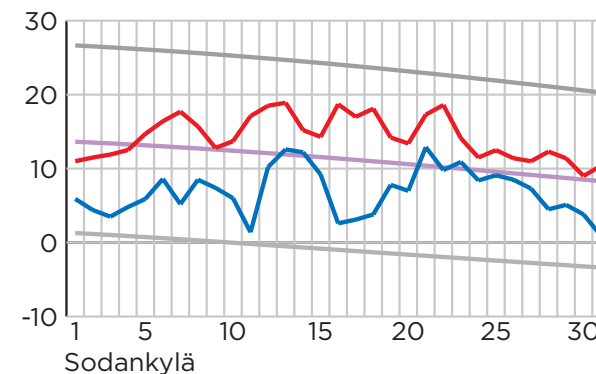
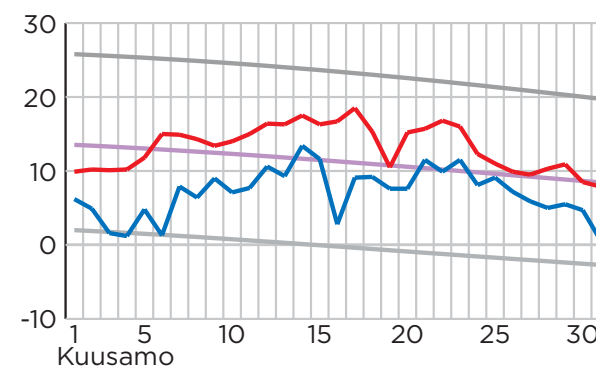
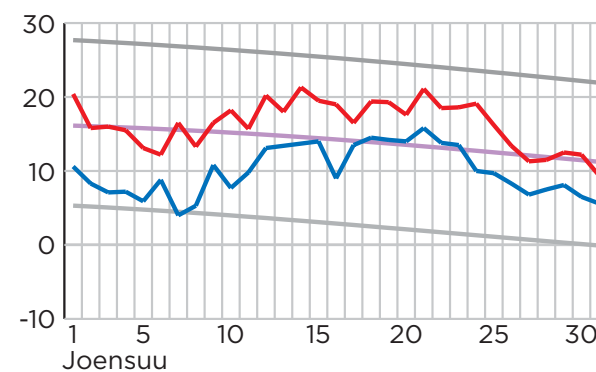
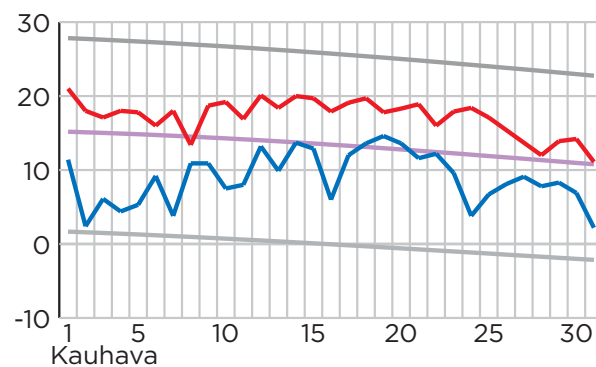
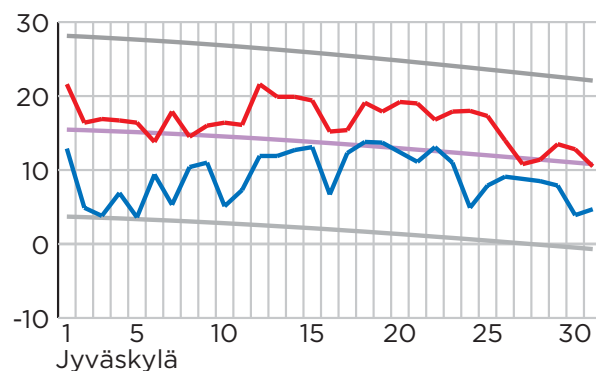
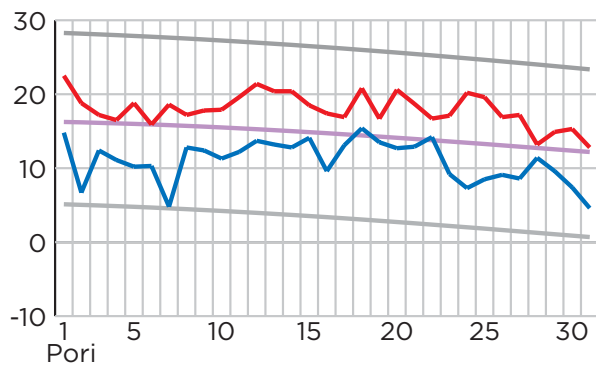
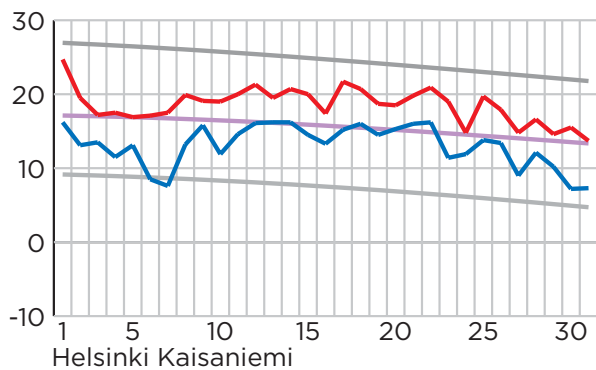

Tehoisan lämpötilan kertymä kasvukaudella 2008 on merkitty vihreällä viivalla. Ohuet viivat kuvaavat alhaalta lukien 5%, 50% ja 95% tilastollista esiintymisfrekvenssiä.

Den effektiva temperatursumman under växtperioden 2008 anges av den gröna linjen. De tunna linjerna visar nerifrån räknat temperatursummans 5%, 50% och 95% statistiska förekomstfrekvenser.

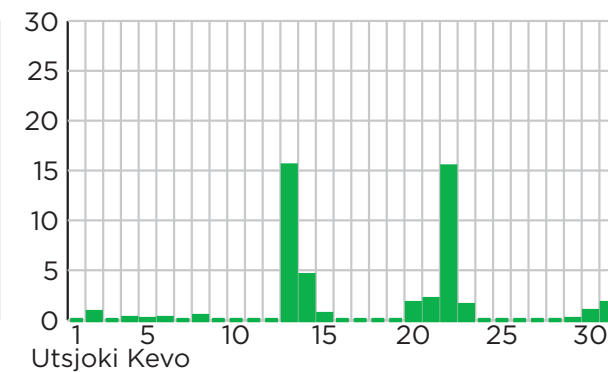
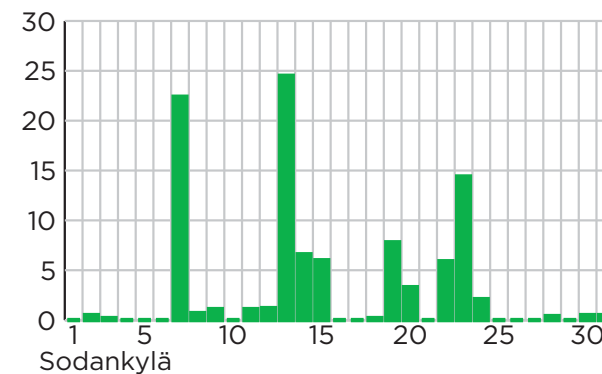
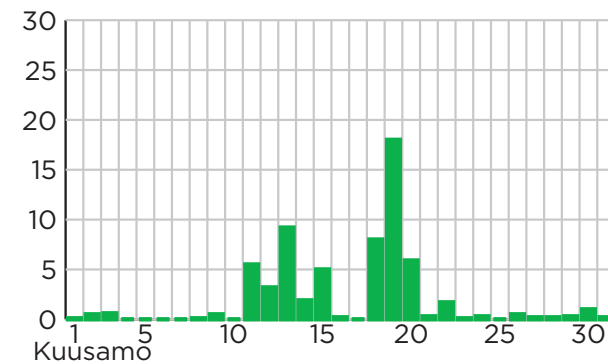
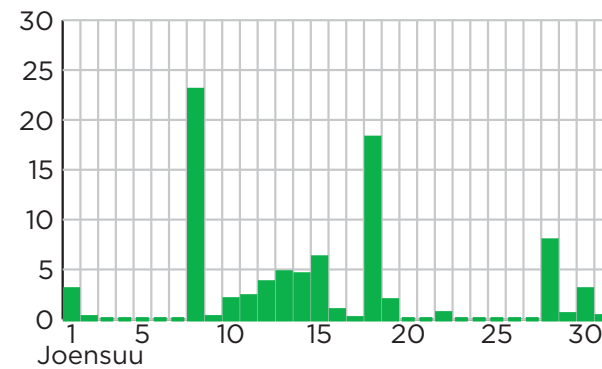
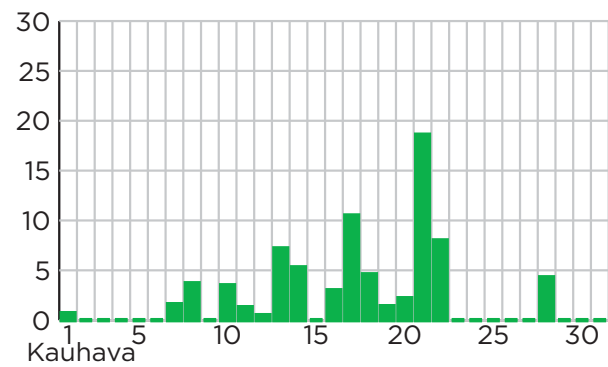
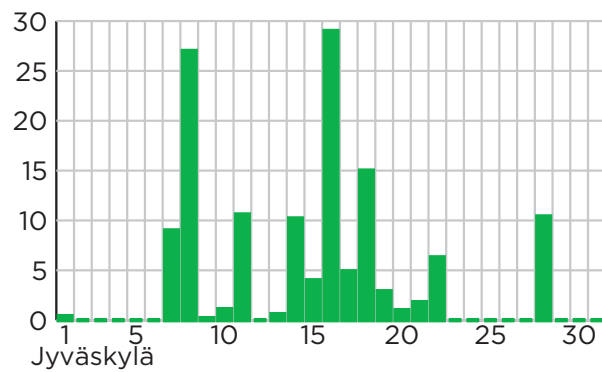
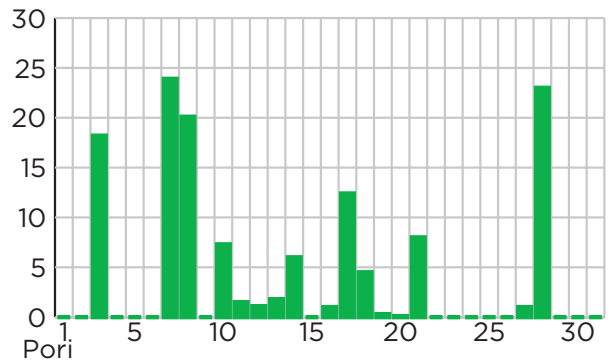
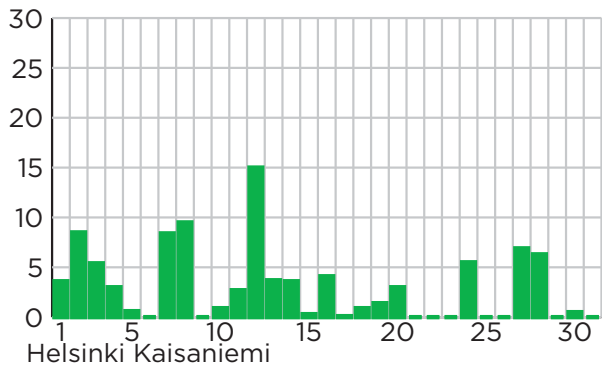
Elokuun lämpötiloja

Elokuussa 2008 päivittäin mitattu ylin ja alin lämpötila (°C). Tasoitetut vertailuarvot ovat kaudelta 1971-2000. Keskimmäinen lila viiva kuvaa vuorokauden keskilämpötilan 50 % arvoa eli mediaania. Ylin ja alin harmaa viiva kuvaavat ylimmän ja alimman lämpötilan 3 % esiintymistodennäköisyyksiä eli ovat poikkeuksellisen arvon rajat.

Augusti 2008, dygnets högsta och lägsta temperatur °C. De utjämna referensvärdena är från perioden 1971-2000. Den mellersta lila linjen visar dygnets medeltemperaturs 50% värde, medianvärdet. De övre och nedre grå linjerna anger högsta och lägsta temperaturens 3% sannolikhetsvärde, exceptionellvärdet.

Elokuun sademääriä

Elokuussa 2008 mitatut vuorokauden sademäärät millimetreinä.

Dagliga nederbördsmängder (mm) i augusti 2008 på några orter.

Elokuun kuukausitilastot

ILMAN LÄMPÖTILA (°C), SADEMÄÄRÄ (MM) JA LUMEN SYVYYS (CM)
 LUFTTEMPERATUR (°C), NEDERBÖRD (MM) OCH SNÖDJUP (CM)

Havaintoasema	Keskilämpötila		Ylin lämpötila		Alin lämpötila		Pakkaspäiviä	Sademäärä mm				Lumen syvyys	
	°C		°C		°C							15.pnä cm	
	2008	1971- 2000	2008	Päivä	2008	Päivä		2008	1971- 2000	Suurin	Päivä	2008	1971- 2000
UTÖ	16.0	16.1	23.3	1	9.9	31	0	84	57	21	7	-	-
JOMALA	15.0	15.3	24.7	1	6.2	6	0	176	72	39	17	-	-
HANKO TVÄRMINNE	15.7	15.8	27.0	1	8.1	31	0	137	69	24	24	-	-
KIIKALA	14.1		27.4	1	3.6	30	0	109		18	28	-	-
HKI-VANTAA	14.8	15.3	27.8	1	5.9	7	0	82	78	11	24	-	-
HELSINKI KAISANIEMI	15.5	15.8	24.7	1	7.2	30	0	94	78	15	12	-	-
HELSINKI ISOSAARI	15.7		21.7	1	8.8	31	0	105		15	8	-	-
KOTKA KIRKONMAA	15.1		22.7	1	7.4	30	0	88		15	28	-	-
PORI	14.3	14.8	22.5	1	4.6	31	0	130	72	24	7	-	-
TURKU	14.5	15.5	26.3	1	3.6	7	0	104	79	26	8	-	-
JOKIOINEN OBS.	14.0	14.5	25.7	1	3.4	31	0	112	80	32	8	-	-
TRE-PIRKKALA	13.4	14.6	21.5	1	3.9	7	0	160	75	34	28	-	-
LAHTI	14.1	14.6	22.7	1	4.9	6	0	100	82	22	28	-	-
UTTI	14.3	14.9	22.2	1	6.1	30	0	97	83	21	8	-	-
NIINISALO	13.3	14.0	22.6	1	2.6	31	0	153	75	33	28	-	-
JÄMSÄ HALLI	13.1	14.2	24.0	1	4.1	7	0	140	86	29	16	-	-
JYVÄSKYLÄ	12.5	13.7	21.6	1	3.6	5	0	134	88	29	16	-	-
MIKKELI	13.3	14.1	23.0	18	3.4	10	0	93	82	40	8	-	-
PUNKAHARJU	13.5	15.0	22.6	18	6.0	31	0	133	79	34	8	-	-
VAASA	13.0	14.0	19.6	18	1.9	31	0	103	63	30	21	-	-
VALASSAARET	13.6	14.4	18.7	1	8.8	31	0	53	50	14	17	-	-
KAUHAVA	12.7	13.5	21.0	1	2.2	31	0	76	61	19	21	-	-
ÄHTÄRI	12.2	13.1	21.6	1	1.4	31	0	92	82	19	11	-	-
VIITASAARI	12.7	14.2	23.0	1	4.1	31	0	85	86	18	16	-	-
KUOPIO	13.2		21.9	1	5.4	31	0	85		33	8	-	-
JOENSUU	13.0	14.1	21.3	14	4.0	7	0	83	80	23	8	-	-
YLIVIESKA	11.9		20.4	17	-0.8	5	2	53		19	22	-	-
KAJAANI	11.9	13.1	19.5	14	0.5	4	0	68	82	19	18	-	-
HAILUOTO	12.3	13.4	20.0	11	0.4	4	0	31	62	9	13	-	-
RUUKKI	12.2	13.0	20.4	17	1.3	31	0	56	72	24	19	-	-
PUDASJÄRVI	11.4		20.1	17	-0.1	6	1	97		18	18	-	-
SUOMUSSALMI	10.7		19.2	21	0.3	4	0	121		24	18	-	-
KUUSAMO	10.0	11.3	18.5	17	0.7	31	0	64	73	18	19	-	-
PELLO	11.0	12.1	19.6	7	-0.5	31	1	71	65	16	13	-	-
ROVANIEMI	10.9	12.1	18.5	16	0.4	31	0	90	72	29	14	-	-
SODANKYLÄ	10.2	11.2	18.9	13	0.9	31	0	99	61	25	13	-	-
MUONIO	9.8	10.9	16.6	5	-1.5	31	1	49	69	19	13	-	-
KILPISJÄRVI	8.4	9.2	16.4	6	0.1	31	0	23	49	5	9	-	-
IVALO	9.7	11.1	17.3	16	2.0	16	0	50	66	24	13	-	-
KEVO	9.1	10.4	17.9	5	0.2	19	0	46	56	16	13	-	-

Kaikiilta asemilta ei ole vertailuarvoja (lyhyt havaintosarja).

Normalvärden finns inte för alla stationer (kort observationsserie).

Elokuun päivittäiset tiedot

LÄMPÖTILAN KESKIMÄÄRÄ, YLIN JA ALIN ARVO (°C) SEKÄ SADEMÄÄRÄ (MM)

MEDEL- MAXIMI- OCH MINIMITEMPERATUR (°C), SAMT NEDERBÖRDS-MÄNGD (MM)

	HELSINKI-VANTAA				TURKU				TAMPERE-PIRKKALA				MIKKELI			
	Ka	Ylin	Alin	Sade	Ka	Ylin	Alin	Sade	Ka	Ylin	Alin	Sade	Ka	Ylin	Alin	Sade
1	19.4	27.8	14.8	0.9	20.5	26.3	17.0	0.6	16.9	21.5	13.6		15.9	21.0	14.4	0.0
2	15.0	19.2	11.5	4.4	15.3	20.5	8.8	2.9	14.0	19.0	8.1		11.4	17.5	4.6	
3	13.4	15.4	12.0	5.5	13.5	17.0	12.2	2.3	13.9	17.8	10.7	6.8	12.2	18.4	4.2	0.7
4	13.5	16.0	11.7	0.1	13.8	16.8	11.5	2.0	12.8	15.2	10.7	1.5	11.5	15.4	9.9	0.0
5	13.0	16.5	11.2	0.0	12.8	16.3	10.1	0.5	12.7	17.2	8.9		11.1	16.1	4.4	
6	12.8	17.4	7.3		12.2	16.6	7.3		11.3	14.3	7.3		10.6	14.3	4.3	
7	13.1	18.0	5.9	5.8	12.1	18.6	3.6	16.3	12.4	17.9	3.9	15.4	12.2	16.7	6.8	7.0
8	16.5	20.5	12.6	10.3	16.1	18.4	12.7	26.1	14.1	16.7	11.1	33.8	13.2	15.3	9.4	40.0
9	15.9	18.8	14.8	0.2	14.4	18.4	13.1	2.6	13.2	18.7	11.7	0.2	12.9	17.0	11.9	0.5
10	14.5	19.1	10.1	0.7	14.7	18.5	10.9	6.8	12.8	17.4	7.9	2.0	12.0	18.6	3.4	1.5
11	16.1	20.1	13.1	3.0	16.6	19.7	13.1	0.7	14.5	19.2	8.6	7.0				9.1
12	18.3	21.9	15.1	9.0	17.5	20.9	13.8	1.3	17.1	21.2	13.0	0.7	16.9	21.8	12.7	2.4
13	17.3	19.6	16.1	4.2	17.3	19.4	15.0		16.9	19.7	13.9	0.5	17.4	20.6	13.5	0.2
14	18.0	21.0	15.3	6.2	17.3	19.7	15.2	0.3	15.8	20.6	14.2	17.3	17.2	20.9	14.3	1.1
15	17.2	20.4	14.7	0.0	16.1	18.8	15.6		15.0	19.2	13.8	0.2	15.7	20.8	14.1	0.2
16	13.7	17.0	10.2	3.8	12.7	15.6	9.1	9.1	12.6	15.6	9.2	10.1	13.1	16.2	7.2	4.4
17	17.9	21.1	14.6	0.1	15.3	17.6	12.7	1.6	14.1	15.5	12.3	2.1	15.6	16.4	14.2	0.5
18	17.9	20.8	15.8	1.5	16.6	18.9	15.2	3.0	17.0	20.1	15.3	2.2	18.3	23.0	16.1	0.3
19	15.5	18.1	13.7	2.8	15.3	18.0	13.3		14.9	18.6	12.8		15.7	18.6	14.5	0.7
20	16.7	19.2	13.5	0.1	17.5	21.3	14.6	0.4	14.9	18.3	12.1	9.8	15.9	19.9	12.0	4.1
21	17.0	20.3	15.0	0.4	16.8	19.7	15.4	1.2	15.5	18.1	12.0	12.3	16.4	20.8	14.9	0.3
22	16.5	20.6	14.5		15.0	18.5	12.7		14.4	17.3	13.2	0.1	14.9	18.8	12.7	0.3
23	14.1	20.1	8.8		13.8	18.4	8.5		12.8	18.1	8.7		13.6	19.1	12.0	
24	13.2	15.4	10.6	10.9	14.5	19.7	9.4	1.2	12.2	18.0	6.2		12.5	18.3	4.4	0.5
25	15.3	19.2	13.2		15.1	19.8	11.2		13.0	17.7	8.1		13.5	18.4	7.6	0.0
26	13.5	16.3	12.8		13.1	17.7	8.2	0.4	11.1	13.7	10.1		11.6	14.6	10.4	
27	11.4	14.5	7.0	2.4	12.2	15.0	8.6	8.4	11.3	15.5	5.4	1.8	10.7	12.3	9.2	0.0
28	12.7	15.7	11.4	8.3	13.2	16.1	12.3	15.8	11.0	12.7	10.0	34.0	10.3	11.9	9.2	19.0
29	11.0	13.7	9.0		11.1	13.9	9.6		10.1	13.2	8.8		9.4	12.8	7.8	0.0
30	10.7	14.9	6.2	0.9	10.4	15.1	7.0	0.1	9.9	15.2	5.6	2.5	8.9	11.3	5.9	0.5
31	9.0	13.2	6.3		8.0	12.5	4.5		7.7	11.3	4.6		7.0	10.6	3.8	
	14.8	18.4	11.9		14.5	18.2	11.4		13.4	17.2	10.1		13.3	17.2	9.7	
				81.5				103.6				160.3				93.3
	KUOPIO				RUUKKI REVONLAHTI				ROVANIEMI				IVALO			
	Ka	Ylin	Alin	Sade	Ka	Ylin	Alin	Sade	Ka	Ylin	Alin	Sade	Ka	Ylin	Alin	Sade
1	14.2	21.9	13.0	3.1	10.9	16.4	9.7	0.0	8.9	11.3	7.0	0.1	7.1	10.1	4.7	0.6
2	12.1	15.8	6.8	0.5	9.8	14.5	3.6	0.2	9.0	12.4	5.3	0.1	6.7	8.6	4.9	4.4
3	12.4	14.5	9.9	0.1	9.0	14.8	2.5	0.0	8.0	11.9	4.5	0.4	8.0	11.2	4.9	
4	11.7	14.9	8.6		9.8	16.0	1.5	0.0	8.4	12.4	4.5		9.7	13.3	6.7	
5	11.4	14.3	8.3		10.8	15.1	4.2	0.0	10.1	14.1	4.6		12.0	16.1	5.7	
6	11.1	13.1	10.3		11.9	15.3	8.7	0.0	11.3	15.0	8.1		12.5	16.9	9.6	2.8
7	13.5	17.0	8.0	1.2	13.6	19.1	9.5	0.7	13.5	18.2	9.4	1.0	10.5	14.0	8.3	0.5
8	12.0	13.1	11.0	32.7	13.7	17.9	10.5		12.1	14.2	10.3	7.3	9.6	13.4	6.7	0.0
9	11.9	13.3	10.9	0.1	13.2	18.4	10.4	0.0	10.2	12.9	9.1	0.1	9.3	11.5	6.6	
10	13.3	18.3	7.6	0.7	11.4	17.0	5.8	0.0	9.8	13.5	6.6		9.3	12.6	4.9	
11	13.5	15.2	10.5	9.9	11.8	19.4	1.8	1.8	12.4	17.5	5.8	3.6	12.0	16.4	6.5	
12	16.5	20.6	12.7	0.1	14.5	19.5	11.2	1.0	13.4	16.0	11.5	2.7	11.5	15.5	6.8	1.9
13	16.6	19.6	14.6	1.4	14.4	17.8	8.8	6.0	14.7	17.9	11.5	14.2	12.9	14.8	11.6	24.1
14	16.8	21.0	13.8	2.2	16.1	20.0	13.7	1.5	13.2	14.9	12.7	29.2	12.3	15.8	11.1	5.7
15	16.5	20.3	13.7	0.9	14.1	16.8	11.9	0.1	13.3	15.9	12.4		10.1	12.5	8.9	1.3
16	14.6	17.3	10.9	15.5	12.5	19.1	4.7	0.0	13.7	18.5	8.2		10.8	17.3	2.0	
17	14.3	16.0	13.6	1.7	15.5	20.4	11.2	0.0	13.5	18.1	9.2		10.2	15.4	3.3	0.8
18	15.7	17.3	14.0	1.5	13.0	15.6	11.6	9.9	11.8	14.9	9.9	5.4	9.2	14.1	2.5	
19	15.7	19.4	13.7		15.3	17.5	13.8	24.4	9.0	13.2	8.2	12.5	9.9	14.9	4.9	1.5
20	15.9	19.3	13.8	1.9	15.0	18.8	13.3	0.3	11.6	14.4	7.8	2.0	9.7	12.2	7.4	3.4
21	16.5	19.6	14.9	2.8	15.0	18.9	12.3	1.6	13.5	15.9	12.1	2.4	13.3	16.7	10.8	
22	15.1	18.7	13.7	8.1	14.1	18.6	11.6	7.5	14.0	16.1	12.3	4.3	12.6	16.6	9.7	
23	14.8	18.0	13.7		13.2	16.8	10.4	0.2	12.2	14.1	11.4	4.0	9.8	13.0	7.0	
24	13.7	18.1	9.5		10.8	14.2	5.6	0.0	10.8	12.7	9.6	0.5	9.5	11.1	7.8	
25	12.9	17.1	9.4		12.7	15.5	9.5	0.4	10.8	12.4	9.4		10.9	12.9	8.8	
26	10.9	14.0	7.8		10.6	14.4	8.8	0.0	9.7	11.3	8.4	0.0	9.8	11.9	7.8	
27	10.3	11.9	9.4		10.8	13.6	8.9	0.0	8.6	10.9	6.6	0.0	7.9	10.5	7.2	
28	10.0	11.5	9.3	0.3	9.8	12.2	6.9		8.8	12.5	6.8	0.0	6.9	11.7	2.3	0.5
29	9.9	12.7	8.5	0.3	10.1	13.8	6.9		8.5	11.7	5.8	0.2	6.9	9.1	6.2	0.5
30	9.2	11.0	7.7	0.2	8.1	11.5	6.4	0.0	6.7	9.3	5.4	0.0	5.1	8.2	3.7	0.3
31	7.3	9.6	5.4		5.7	10.1	1.3		5.5	10.3	0.4		5.9	9.3	2.2	1.2
	13.2	16.3	10.8		12.2	16.4	8.3		10.9	14.0	8.2		9.7	13.1	6.5	
				85.2				55.6				90.0				49.5

Maakuntien ilmasto: Keski-Lappi

YLEINEN ILMASTONKUVAUS

Lapin maakunnan keskiosia eli Keski-Lappi koostuu kuudesta eri kunnasta. Suurimman osan alueesta käsittävät laajat kunnat Kittilä ja Sodankylä; lännessä Tornionjokilaaksossa sijaitsevat Kolari ja Muonio sekä idässä Pelkosenniemi ja Savukoski. Ilmastollisesti alue kuuluu pohjoisboreaaliseen luonnonvyöhykkeeseen ja suurelta osin kasvien menestymisvyöhykkeeseen VII. Kuitenkin vyöhykkeeseen VIII lasketaan kuuluvaksi muutamat korkeammat tunturiseudut Savukosken ja Sodankylän rajamailla (Korvatunturilta Vuoltistuntureille) ja eteläinen Saariselkä sekä Pomokairan tunturit Sodankylän pohjoisreunalla.

Keski-Lappia hallitsevat laajat aapasuot, joita on jopa noin 60 % sen pinta-alasta sekä suurten jokien laaksot. Lännessä on Tornionjoki ja Ounasjoki sekä idempänä Kemijoen sivujoet Kitinen, LUIRO ja Kemihaara. Luonnonjärviä on vähän, mutta alueen pohjoisosissa ovat suuret Lokan ja Porttipahdan tekojärvet. Niin laajoilla vetisillä soilla tekojärvillä on oma vaikutuksensa alueen ilmastoon, sillä ne tasaavat kasvukauden lämpöoloja. Koko alueella on myös tuntureita, lännessä korkeimpana Ylläs ja Pallas, koillisessa Sokosti Saariselän eteläosissa. Alue on maamme mantereisinta, sillä se sijaitsee kaukana niin Pohjanlahdesta kuin Jäämerestä.

Vuoden keskilämpötila on jo koko alueella hieman pakkasen puolella vaihdellen eteläisimpien osien vajaan -1 asteen ja Kittilän ja Sodankylän pohjoisreunan lähes -2 asteen välillä. Tammikuu on täällä selkeän mannerilmaston piirissä yleensä kylmin kuukausi. Silloin keskilämpötila on alueen eteläosissa -13...-14 °C ja pohjoisosissa -14...-15 °C. Koko maamme kylmintä

aluetta ovat Muonion ja Kittilän pohjoiset jokilaaksot. Heinäkuun keskilämpötila on enimmäkseen 13...14 °C siten, että lämpimintä on eteläosien jokilaaksoissa ja viileintä pohjoisosien korkeilla tuntureilla.

Vuotuinen sademäärä on suurimmassa osassa aluetta 450-550 mm. Karkeasti ottaen sademäärät kasvavat luoteesta kaakkoon siirryttäessä. Sateisinta on Savukosken eteläosissa ja Pelkosenniemellä ja kuivinta Muonion seudulla. Ympäristöään suurempia sademääriä esiintyy etenkin eteläisellä Saariselällä ja Ylläs-Pallaksen tunturijonolla. Orografia on huomattava vaikutuksensa alueen sademääriin riippuen vallitsevasta tuulen suunnasta. Kuivin kuukausi on melko usein kevättalven huhtikuu, joskin helmikuu ja maaliskuu ovat jokseenkin yhtä vähäsateisia; sademäärät ovat keskimäärin 25-30 mm. Heinä- ja elokuussa sadetta saadaan kumpanakin 60-70 mm. On huomattava, että vuotuisesta sateesta jo lähes puolet eli 250-300 mm saadaan lumena.

LÄMPÖOLOISTA

Edustavana tilastoasemana on Sodankylä, tarkemmin Lapin Ilmatieteellinen tutkimuskeskus Tähtelässä. Se sijaitsee noin 5 km Sodankylän keskustasta etelään Kitinen-joen loivassa laaksossa mäntykankaiden ympärillä edustuen hyvin Keski-Lapin ilmasto. Oheisen taulukon kauden 1971-2000 keskiarvoista nähdään, että kuukausikeskilämpötilan vaihteluväli on noin 28,5 °C ja ääriämpötilojen vaihtelu peräti noin 80 °C. Ilmasto on siis tyypillisen manta-

reista. Keski-Lapin alueella mitattu korkein lämpötila 31,7 °C on havaittu Sodankylässä 7.7.1914.

Seuraavana tilaston kärjessä tulevat uudemmat lukemat 31,5 °C Sodankylän Lokassa 19.6.1966 ja 31,3 °C Sodankylän Tähtelässä 20.7.1970 ja 20.6.1966. Kaikkein tuorein 30 asteen ylitys on Muonion Alamuoniossa 13.6.2006 mitattu 30,5 °C. Kesän hellepäivät ovat harvassa etenkin alueen pohjoisosissa, sillä vuosina 1971-2000 niitä havaittiin keskimäärin Sodankylässä ja Savukoskella 6 kpl, mutta Muoniossa enää 3 ja Kittilässä (Pulju) 2 kpl.

Talviaikaan Kölivuoriston yli puhaltavat föhn-tuulet voivat nostaa varsinkin Muonion-Kolarin seudun lämpötiloja. Niinpä tammi-kuun ylin lämpötila 6,7 °C mitattiin Muoniossa 11.1.1971, helmikuun 8,1 °C Kittilän Kaukosessa 23.2.1990 ja maaliskuun 11,1 °C Sodankylän Tähtelässä 28.3.2007. Toukokuun lopussa voi olla jo helteitä (27,0 °C Tähtelässä 30.5.2002), mutta syyskuussa helleraja ei ole rikkoutunut (Tähtelässä mitattiin 24,0 °C 3.9.1938). Marraskuun 9.päivänä 1975 lämpötila kohosi Tähtelässä 9,2 asteeseen ja joulukuun 2. päivänä 1989 Kolarissa 7,0 asteeseen.

Keski-Lapilla on kunnia pitää hallussaan maamme voimassoolevaa kylmyysennätystä -51,5 °C, mikä mitattiin 28.1.1999 Kittilän Pokassa. Päivää aikaisemmin siellä mittari osoitti -51,0 °C. Kittilän Puljussa 28.1.1999 alin lämpötila oli tuolloin -50,5 °C. Sodankylän Tähtelässä jäätiin niukasti 50 pakkasasteen lauhemmalle puolelle (-49,5 °C). Mainittakoon, että vuoden 1862 helmikuussa Sodankylässä on mainittu mitatun -51,3 °C.

Helmikuussa siellä mitattu maamme alin lämpötila -49,0 °C on lähes 100 vuoden takaa (5.2.1912). Huhtikuun ennätyksen -36,0 °C Sodankylä jakaa Kuusamon kanssa (9.4.1912). Syyskuun

maamme alin lämpötila -18,7 °C mitattiin 26.9.1968 Sodankylän Vuotsossa ja lokakuun -31,8 °C Tähtelässä saman vuoden lokakuun 25. päivänä. Marraskuun koko maan ennätys -42,0 °C on taas Tähtelästä viime vuosisadan alkupuolelta (30.11.1915), ja yli 100 vuotta vanha joulukuun ennätys -46,9 °C (6.12.1906) on maamme toiseksi alin joulukuun lukema. Tämän vuosituhannen toistaiseksi alin lukema -42,6 °C mitattiin 20.1.2006 Pokassa.

Kesäkuukausien kylmyyksen nätykset ovat hajaantuneet pitkien Keski-Lappia. Kesäkuun alin lämpötila -5,5 °C on mitattu Sodankylässä (Lisma-aapa) 8.6.1984, heinäkuun -3,4 °C Sodankylän Tähtelässä 28.7.1913 ja elokuun -10,1 °C Kittilän Pokassa 25.8.1980. Alimmat maanpintanimittimit ovat olleet kesäkuussa -11,2 °C Kittilän Pallasjärvellä 18.6.1961, heinäkuun -7,0 °C Pokassa 9.7.1975 ja elokuun -10,5 °C Lokan kylällä 29.8.1986. Nämä kaikki maanpintalukemat ovat koko Lapin ennätysiksi. Halla ei ole poissuljettu ilmiö keskikesäläkään näillä leveysasteilla. Niinpä hallapäiviä havaittiin kautena 1971-2000 keskimäärin kesäkuussa 3-6, heinäkuussa 0-3 ja elokuussa 3-8 kpl. Koko kesän hallapäivien lukumäärä vaihteli Sodankylän Tähtelän 6 ja Kittilän Pokan 17 välillä.

SADETILASTOJA

Keski-Lapin alueella mitattu suurin vuosisademäärä on 953 mm, mikä kertyi vuonna 1998 Kolarin Venejärvellä. Seuraavana tulevat saman paikkakunnan 910 mm vuonna 2006 ja Sodankylän Tähtelän 908 mm vuonna 1952. Nämä lienevätkin ainoat 900 millin yläpuolelle yltäneet sateet (vuoden 1959 jälkeen). Vuonna 2004 Kolarin sadekertymä jäi niukasti sen alapuolelle (899,7 mm). Pienimmät vuosisateet ovat jääneet alle 300 mm:n. Sodankylän Vuotsossa satoi vuonna 2001 273 mm, saman kunnan Madetkoskella vuonna 1997 274 mm, samoin Lokassa vuonna

1971. Tähtelän kuivimpana vuotena 1956 sadesumma oli 348 mm.

Kolarin Venejärvi on kuukausisateidenkin kärjessä, sillä heinäkuussa 2002 siellä sadekertymä oli peräti 256 mm eli pienimmän vuosisateen luokkaa. Muita yli 200 millin sateita ei tilastoista löydykään, sillä heinäkuussa 2001 Venejärvellä satoi 196 mm ja Kittilän Pokassa 192 mm. Tähtelän suurin kuukausisade on elokuussa 1943 mitattu 160 mm. Kuivimmat kuukaudet ovat olleet jokseenkin sateettomia. Sellaisia oli toukokuu 1990, jolloin Kolarissa (Kelloniemi) satoi vaivaiset 0,3 mm ja Kittilän Kaukosessa 1,0 mm. Lokakuussa 1960 Kittilän Pallasjärvellä sadetta kertyi 0,4 mm. Tähtelän kuivin kuukausi on ollut toukokuu 1919 2,0 mm:n sateella.

Sateisimpien päivien sadesummat ovat jääneet 100 mm:n alapuolelle. Elokuun 6.päivänä 1986 Kittilän Alakylässä satoi 85,3 mm ja Kolarin Kattilamaalla 85,1 mm. Kolmannella tilalla on Kittilän Kiistala, jossa vettä ryöpytti 82,9 mm 15.8.1989. Tähtelän vuorokausiennätys on selvästi vaatimattomampi ja jo kauan sitten havaittu 48,2 mm 23.8.1937.

LUMIOLOISTA - YLEISTÄ

Keski-Lappi on valtaosaltaan melko yhtenäistä aluetta lumisuuden suhteen (Metsä-Lappi). Selvemmän poikkeuksen muodostavat Saariselän ja Pallas-Yllästunturien alueet, jotka kuuluvat niisanottuun Koivu-Lapin lumivyöhykkeeseen. Suurissa jokilaaksoissa lunta kertyy talven mitaan korkeampia seutuja vähemmän.

Talven ensimmäinen lumipeite saadaan keskimäärin Saariselän ja muilla pohjoisosan tuntureilla jo lokakuun 5. päivän ja muualla 10. päivän tienoilla, suurten tekojävien rantamilla ja eteläosan jokilaaksoissa kuitenkin lähempänä lokakuun puoltaväliä.

Pysyvä lumipeite talveksi saatiin kautena 1971-2000 Kittilässä (Pokka ja Pulju) sekä Sodankylän Vuotsossa 22.10, Sodankylän Täh-

telässä ja Muonion Alamuoniossa 23.10, Savukoskella 28.10, Kittilän Alakylässä 29.10 ja Sodankylän Lokassa 4.11. Maa saa siis lumipeitteensä miltei koko alueella viikon sisällä pitempään sulana pysyviä tekojävien rantamaita lukuunottamatta. Lumipeite kasvaa pitkän talven aikana aina huhtikuun alkupäiviin saakka, jolloin lumen-syvyyys on suuressa osassa aluetta 70-80 cm, Pallas-Yllästuntureilla ja Saariselällä kuitenkin yli 80 cm. Korkeimmilla tuntureilla lumi on jakaantunut varsin epätasaisesti eli niiden lakialueilla ja jyrkillä rinteillä paistavat kivikot, kun taas kuruihin lunta voi kertyä 2-3 metriä.

Lumien pääasiallinen sulaminen tapahtuu vasta toukokuussa. Yhtenäinen lumipeite katoaa aukeilta mailta jokilaaksoissa ja tekojävien rantamilla 15.-20. toukokuuta, muualta pääosin 25.5. mennessä, Saariselältä ja muilta korkeilta tuntureilta touko-kesäkuun vaihteessa. Tunturien pohjoisrinteillä ja kuruissa lumet viipyvät useimpina vuosina kesäkuun lopulle, viileinä kesinä aina heinäkuun puolelle saakka. Lumipeitteen kesto-aika on 190-220, tuntureilla jopa noin 230 päivää. Muutamina talvina lumi saattaa peittää maan jopa noin 8 kuukautta eli loka-toukokuun välisen ajan.

LUMIOLOISTA - ENNÄTYSTIETOA

Kuten Etelä-Lapissa niin täälläkin suurimmat edustavat lumen-syvyydet ovat olleet 1,5 metrin luokkaa. Suurimpana arvona voitaneen pitää Kittilän Pokassa 16.4.1997 mitattua 155 cm:n lukemaa. Samalla paikalla mitattiin hangen paksuudeksi 148 cm 22.2.-1.4.1974 ja 145 cm 16.3.1998. Kittilän Pallasjärvellä lunta oli 140 cm 28.3.1967 ja Sodankylän Lokassa 130 cm 20.3.1965. Sodankylän Tähtelän lumiennätys 119 cm on mitattu 6.4.2000.

Vielä toukokuulta löytyy komeita lumilukemia. Vappuna 1973 Pokassa lumikerros oli 129

cm:n ja 7.5.1996 Vuotsossa 125 cm:n vahvuinen. Kesäkuun suurimmat arvot ovat 38 cm Pallasjärvellä 1.6.1968, 37 cm 1.6.1969 samalla paikalla ja 30 cm Vuotsossa 1.6.1996. Myöhäisiin kesäkuusiin lumisateisiin liittyviä lumipeitteitä esiintyi mm. vuonna 1963, jolloin esim. Kittilässä (Hukkakumpu) lunta oli 7 cm 14.6. ja Tähtelässä 5 cm 13.6. Vuonna 1981 Savukosken Kemihaarassa lunta oli 8 cm 15.pnä. Heinäkuussa maa voi valkaistua lähinnä rakeista, mutta aivan elokuun lopulla lumisateita on esiintynyt. Huomattavin on 31.8.1986 tullut lumisade, jolloin Kittilän Puljussa lunta mitattiin peräti 12 cm sekä Muoniossa 3 ja Pokassa 2 cm. Puljun lukema lienee elokuun maamme lumiennäytys.

Syyskuukausina on esiintynyt jo huomattavan voimakkaita lumisateita. Erikoisin lienee syyskuun lopulla 1968 vallinneessa hyvin kylmässä ilmamassassa tulleet lumet. Sodankylän Tähtelässä oli lunta 30 cm 23.9. ja Savukosken Kemihaarassa 27 cm 24.-27.9. Syyskuun 20. päivä satanut lumi pysyi maassa aina syys-lokakuun vaihteeseen saakka, kunnes talven pysyvä lumipeite saatiin jo 5. lokakuuta. Lokakuun ennätystä 45 cm pitää hallussaan Kittilän Kaukonen (31.10.1996) ja marraskuun ennätystä 70 cm Pokka (29.11.1972). Joulukuussa on päästy jo lähelle metrin rajaa, kun Pallasjärvellä oli lunta 95 cm 20.12.1966.

Leutoinkin alkutalvina pysyvä lumipeite saadaan yleensä viimeistään marraskuun alussa. Myöhäisin lumentulo viime vuosikymmeninä tapahtui syksyllä 2006. Silloin maa peittyi Keski-Lapissa lumella 17.-18.10, mutta yhtenäinen lumipeite katosi eteläosien jokilaaksoista siten, että marraskuun loppupäivinä maa oli ainakin osittain paljas Ounasjoen ja Kitisen laaksoissa aina lähelle Kittilän ja Sodankylän kirkonkylää. Yhtenäinen lumipeite tuli sitten 1.-2. joulukuuta. Pohjoisempana esim. Kittilän Pokassa myöhäisin pysyvä lumi on saatu 13.11.2005 ja

varhaisin 3.10.1978. Myöhäisimmät lumen katoamiset tapahtuivat siellä 4.6.1973 ja 3.6. 1996 sekä varhaisimmat 7.5.2001 ja 7.5.2006. Sodankylän Tähtelän lumiajankohdat aina vuodesta 1911 alkaen kertovat, että varhaisimmat pysyvät lumet tulivat 3.10.1978, 5.10.1966 ja 5.10.1968, myöhäisimmät 15.12.1938 ja 2.12.2006. Aikaisin maa paljastui lumesta 29.4.1990 ja 30.4.1950 sekä myöhään 3.6.1996, 30.5.1917 ja 30.5.1997.

UUODENAJAT JA KASVUKAUSI

Keski-Lapin mannerilmastolle on tyypillistä hyvin selkeät vuodenaajat, joista talvi on hallitseva. Terminen syksy alkaa pohjoisen tunturiseuduilla jo elokuun 20. päivän vaiheilla ja muualla elokuun viimeisellä viikolla. Syksy kestää noin 50 vuorokautta talven alkaessa korkeilla tuntureilla lokakuun 10.päivän tienoilla ja etelämpänä 15.-20. lokakuuta. Kevät koittaa eteläosissa noin 25. huhtikuuta ja pohjoisosissa 25.-30. huhtikuuta, Saariselällä vasta vapun tienoilla. Talvea kestää siten 180-200 päivää eli jopa yli 6,5 kuukautta.

Kesä saapuu tavallisesti kesäkuun alkupuolella siten, että eteläosissa se alkaa 5.-10.6. ja pohjoisosissa 10.-15.6., viimeisimpänä korkeimmilla tuntureilla. Kesän pituus jää näin ollen 65-80 vuorokauden mittaiseksi.

Terminen kasvukausi alkaa eteläosissa suurten jokien laaksoissa toukokuun 20. päivän vaiheilla, muualla 20.- 25.5., Saariselän tuntureilla toukokuun loppupäivinä. Kasvukautta kestää nelisen kuukautta kuitenkin niin, että etelässä sen pituus on kymmenisen päivää enemmän kuin pohjoisessa (Vuotso ja Pokka 117 päivää, Savukoski 128 päivää). Tehoisan lämpötilan summa on Tornionjokilaakson eteläosissa eli Kolarin seudulla 750-800 °Cvrk pienentyen pohjoiseen siten, että se on Saariselältä Kittilän Pokan tienoille noin 650 °Cvrk.

Edullisina kasvukausina lämpösumma voi kohota noin 1000

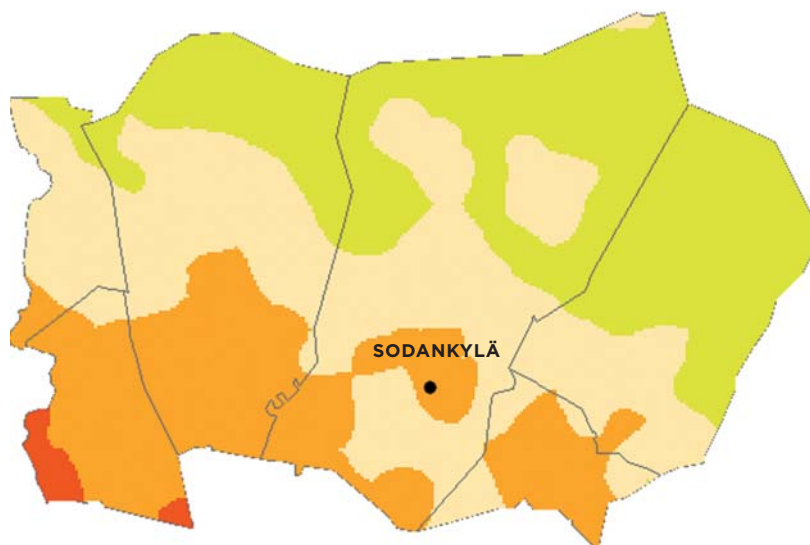
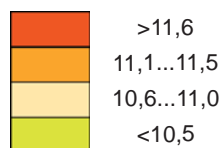
°Cvrk:een, kuten kävi Tähtelässä vuonna 2005 (1025 °Cvrk) ja 2006 (1005 °Cvrk). Sen sijaan vuosina 1977 ja 1987 se oli vain 607 °Cvrk. Kittilän Pokan ääriarvot ovat olleet 855 °Cvrk vuonna 2002 ja 474 °Cvrk vuonna 1987. Kasvukauden sadesumma vaihtelee täälläkin laajoissa rajoissa. Tähtelässä satoi kasvukaudella 1973 ainoastaan 115 mm, mutta 1992 peräti 489 mm.

Keskimäärin kasvukauden sademäärä (1971-2000) on Keski-Lapissa 210-260 mm. Kuivuus ei ole täällä niin paha ongelma kuin etelämpänä. Myöhään sulava lumi, vetiset suot ja pienempi haihdunta takaavat useimpina kasvukausina riittävästi kosteutta.

Juha Kersalo

KESKI-LAPPI: ELOKUUN KESKILÄMPÖTILA

KAUDELLA 1971-2000

SODANKYLÄ

TILASTOJA KAUDELLA 1971-2000

kk	Lämpötila °C			Lämpötilan ääriarvot			Sade mm	Kuukausisateen ääriarvot				Sadep. >1mm	Suurin vrksade	Lumi 15.p.	Helle- Pakkas-Halla- päiviä päiviä päiviä			
	ka	ysin	alin	ysin	v	alin		v	suurin	v	pienin				v	päiviä	päiviä	päiviä
1	-14,1	-9,5	-19,6	6,5	71	-49,5	99	35	71	00	5,6	87	9	18,5	54		31	31
2	-12,7	-8,3	-18,2	6,5	76	-44,4	71	29	72	98	9,4	85	8	16,3	70		28	28
3	-7,5	-2,6	-13,0	8,5	73	-42,7	71	29	66	91	6,5	74	8	21,4	76		31	31
4	-2,0	2,6	-7,4	14,6	99	-31,6	77	28	79	00	7,4	90	7	22,7	71		26	27
5	4,9	9,6	0,0	26,9	92	-17,8	81	35	79	82	3,7	78	8	17,7	14		15	19
6	11,6	16,6	6,4	30,5	74	-3,7	98	57	113	92	6,0	71	9	32,3		2	1	3
7	14,3	19,4	9,1	30,9	88	-0,6	75	63	128	92	7,7	80	10	38,8		3		
8	11,2	16,1	6,6	28,2	95	-5,5	86	61	136	92	26,1	94	10	42,5		1	2	3
9	5,8	9,8	2,1	23,0	99	-11,4	86	47	103	92	5,8	90	9	36,6			10	12
10	-0,6	2,3	-3,7	13,5	95	-28,0	88	50	86	98	18,9	87	10	27,2	2		21	22
11	-7,7	-4,3	-11,8	9,2	75	-34,5	83	40	70	86	11,8	87	10	15,6	16		28	28
12	-12,4	-7,9	-17,4	6,7	97	-41,0	81	35	77	92	7,8	77	9	13,0	34		31	30
	-0,8	3,6	-5,6	30,9		-49,5		507					107			6	224	234

Kuukausikatsaus Suomen sääoloihin

50 vuotta sitten elokuussa 1958

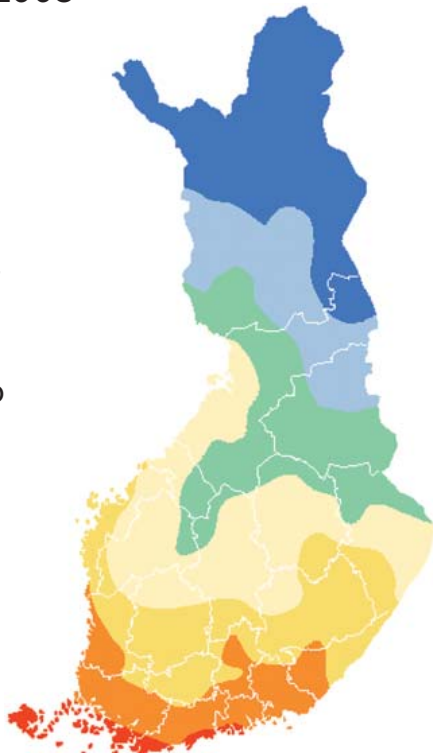
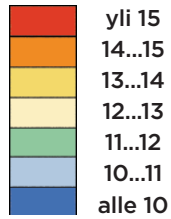
Lämpötila. Kuukauden keskilämpötila oli Etelä- ja Keski-Suomessa 0...2 astetta normaalia alempi ja Pohjois-Suomessa 0...1 astetta normaalia ylempi. Suhteellisesti kylmintä oli Kaakkois-Suomessa ja lämpimintä Pohjois-Lapissa. — Korkeimmat keskilämpötilat saavutettiin Etelä-Suomen rannikolla (Helsinki 15.1) ja kylmintä oli Ivalossa (12.3). — Ylin lämpötila vaihteli 21.4...28.3 astetta. Alimmaksi lämpötilaksi mitattiin 2 m:n korkeudella -1.4...-8.4 astetta. Lappeenrannassa mitattiin uudeksi alimman arvon lämpötilaksi 4.4 astetta. Maanpinnalla oli alin lämpötila -2.1...-5.5 astetta. Pakkaspäiviä (lämpötilan alin arvo alle 0 astetta) oli Mikkelissä 2 sekä Sodankylässä ja Ivalossa 1.

Ukkosta havaittiin enimmäkseen normaalia vähemmän. Ukkospäiviä oli Paimiossa ja Pälkäneellä 5, muualla vähemmän.

Sademäärä oli suurimmassa osassa maata normaalia pienempi. Vain osissa Varsinais-Suomea ja Lapin lääniä satoi tavallista runsaammin. Suhteellisesti kuivinta (sademäärä n. 20 % normaalia) oli osissa Pohjois-Karjalaa. Enemmän kuin 3/4 asemista ilmoitti sadetta kuukauden 2., 3., 6. ja 25. p:nä. Vähemmällä kuin 1/4 asemista oli sadetta 11.—14., 19.—23. sekä 29.—31. p:nä.

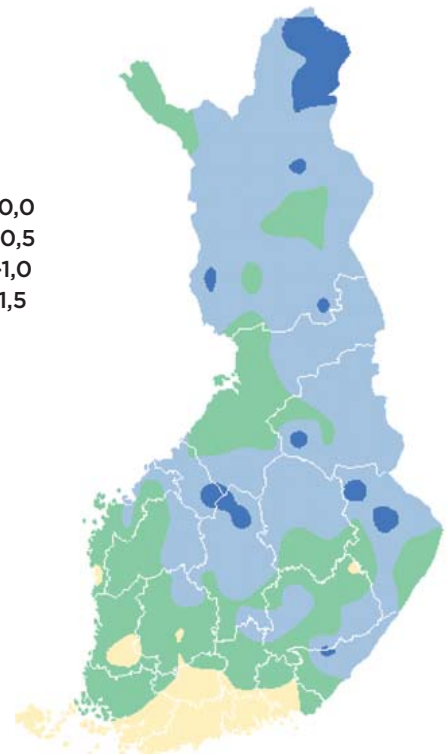
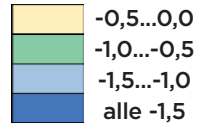
Elokuun 2008 lämpötila- ja sadekartat

Augusti 2008

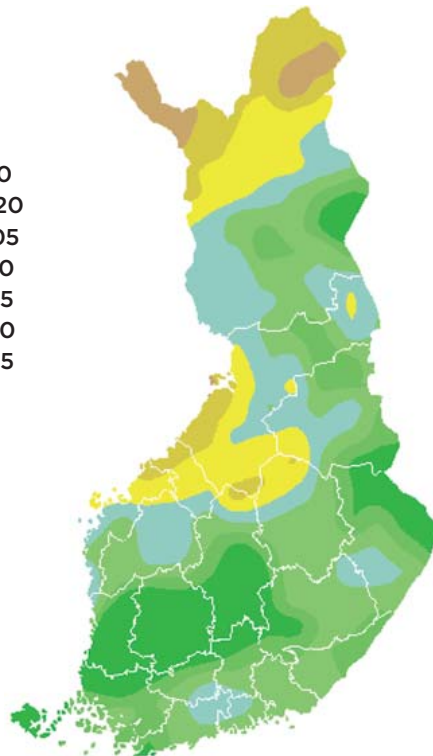
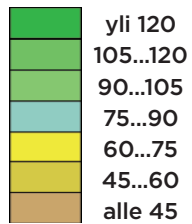
Keskilämpötila (°C)

Medeltemperatur (°C)

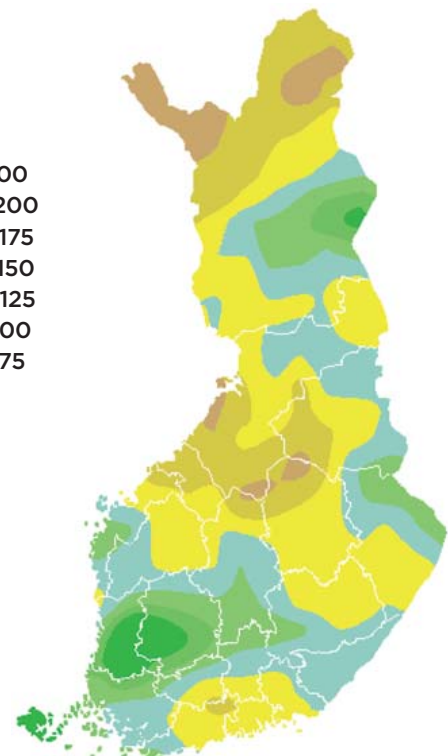
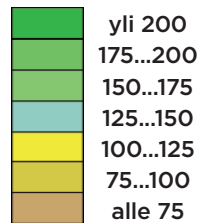
Keskilämpötilan poikkeama (°C) vertailukauden 1971-2000 keskiarvosta

Medeltemperaturens avvikelse från normalvärdet (°C)

Sademäärä (mm)

Nederbörd (mm)

Sademäärä prosentteina vertailukauden 1971-2000 keskiarvosta

Nederbörden i procent av normalvärdet